

MAGYAR

DOHÁNY-SZEMLE

A TERMELÉST, GYÁRTÁST ÉS KERESKEDELMET FELŐLELŐ DOHÁNYGAZDASÁGI SZAKLAP.

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I., ALADÁR-UTCA 10.
Hirdetések árszabás szerint.Felelős szerkesztő a kiadó:
KADLIK KÁROLY (Ahmed)
dohányjövédéki tiszt.Szerkesztő:
Dr. LÁSZLÓ ZOLTÁN
m. kir. pénzügyi segédtitkár.**Előfizetési árak:**Egész évre — — — — — 12 kor.
Fel évre — — — — — 6 kor.
Negyed évre — — — — — 3 kor.
Egyes szám ára 60 fillér.**Kvalitásos dohánytermelés.**

Az élvezeti cikkek előállításánál a korrall halladni, az igények kielégítési módját figyelni és ahhoz alkalmazkodni kell. Az egész föld kekségén arra törekszenek, hogy a dohányt okszerű kezeléssel jobba és gyöngébbé nemesítsék, mert a mostani finnyás nemzedék nagyon válogatós lett s a dohányban is csak a *kellemes és jól égő* anyagot keresi. Ebből láthatjuk, hogy mily fontos feladat vár ránk, hogy megtaláljuk annak módját, hogy miként lehet a magyar dohányaink kvalitását emelni. A kor szellemével való haladással s egy kis szorgalommal és jóakarattal ez lehetséges is. A változott új viszonyokat sutba nem dobhatjuk, hanem az idők folyásához és felfogásához alkalmazkodnunk kell, azért igyekezzünk dohánytermelésünket tökéletesbiteni s magasabb nivóra emelni, biztos, hogy a jutalom nem marad el.

A termelőknek önmaguk iránti kötelessége, hogy az okszerűség minden követelményeinek érvényesítésével és felhasználásával igyekezzenek a dohánytermelést minél magasabb színvonalra emelni s az okszerű termelés és kezelés minden módozatát elsajátítani, a mire éppen a mai áldatlan viszonyaink mellett kétszeresen szükségünk van.

A dohánytermelés egyik főelve és *conditio sine qua nonja*, hogy éppen a dohánynál semmit sem szabad figyelmen kívül hagyni, még a sokszor jelentéktelennek látszó munkát sem. A termelés és kezelés sem egyéb, mint sok csekélynek látszó munkálat láncolata, melyeknek mindegyike fontossággal bír s hacsak egy láncszem elvész, az egész mű, az egész munka

hiábavaló. Ez már azért is fontos, mert csak akkor, ha a dohánytermelő mindezeket szem előtt tartja s mindezekre nagy figyelmet fordít, csakis akkor lehetséges, hogy a termelt minőség a lehető legmagasabb fokot érje el. S ez azért bir nagy fontossággal, mert mentől magasabb fokra fejlesztettük, helyes kezeléssel, minőség tekintetében a magyar dohányt, annál kisebb körre szoríthatjuk a külföldi behozatalt.

A magyar dohányjövédék felismerte a dohánytermelés nemzetgazdasági fontosságát és nagy jelentőségét és arra törekszik, hogy ezt fejlessze és lehetőleg kiterjessze. Magyarországon ma-holnap körülbelül százezer hold területen fognak dohányt termelni, ez pedig oly summa, olyan hatalmas nagy terület, mely Magyarországot az első helyre teszi s hazánkat Európa első dohánytermelő országává avatja. Hazánk ezen hatalmas, nagy kiterjedésű területtel olyan kincsesbányával rendelkezik, a melyért az összes országok megirigyelhetik. Hát bizony, a dohány, az ország kincsesbányája lehetne, de sajnos ma még távolról sem az.

Az ember azt hinné, hogy hazánk az ilyen hatalmas és terjedelmes területén rengeteg sok dohányt termel, klimájánál fogva pedig jót is. Pedig sajnálattal kell konstatálnunk, hogy dohánytermelésünk sem mennyiségileg, sem minőségileg nem emelkedett még azon magaslatra, a melyen ma okvetlenül állania kellene. A magyar dohányjövédéknek, midő a dohánytermelést ennyire kiterjesztette, sőt a termelőre nézve igen előnyössé tette, nem az volt az intenciója, hogy csakis a „massé“-ra dolgozzon, hanem, hogy sok, de jó dohányt is kapjon, hogy gondos kezelés által a gyártásra alkalmas

anyagot nyerjen. Ebben a tekintetben pedig ma még csekély a haladás, még mindig találunk nagyon gyakran közönséges, durva, vastaglevelű, rosszul égő dohányt, a melyet a talaj gondos megválasztásával, okszerű trágyázással, helyes kezeléssel, sőt még a szárításnál és az osztályozásnál követett gondossággal meg lehetett volna javítani.

Mitől függ főképen, hogy jó és kiváló minőségű dohányt produkáljunk? Függ az időjárástól, a földtől, a magtól, a palántától, az ültetéstől, a csomózástól stb.; ezek mind ismert dolgok. A jóminőségű dohány előállítása és a dohánytermelés jövedelmezőbbé tétele érdekében, a természettudomány törvényeit, a gépeket, az emberi munkaerőt és kézi ügyességet, főleg a *szaktudást*, azaz mindazt, még a csekélynek látszó dolgot is kellő energiával fel kell használni, hogy célt érjünk. Nem sópánskodással és panaszokkal, hanem a haladásban való igyekezettel, a tökéletesbülésre való irányuló erős akarattal segítsünk magunkon és alkossuk meg azt a bázist, mely a jobb helyzetet biztosítja.

Hazai dohányaink minőségi termelésének emelése körüli vitáknál, még nem is olyan régen, azt bizonyították, hogy az izlés megváltoztatása végett, a magyar dohánynak csakis mint vágóanyagának van jogosultsága, holott az utóbbi évek tényei ezt a nézetet megdőntötték. Manapság, midőn nemcsak nálunk, hanem világszerte mindenütt *a cigaretta fogyasztása oly óriási mértékben emelkedik*, kétségtelen, hogy erre való tekintettel a cigaretta-gyártáshoz felhasználható dohányfajnak van *nagy jövője*. Ezen cél mielőbbi elérésére intenciónk az legyen, hogy részint *kereszteléssel*, továbbá a magtőkék helyes megválasztásával s így általában mindazon fontos kérdések és ezen dolgot érintő ügyek latba vetésével teljes erőnkől oda hassunk, hogy *eredeti (pedigrés) magyar kerti dohánymagot nyerjünk*. Olyan speciális és nemesített dohánymagunk legyen, mely a mai követelményeknek megfelelő anyagot szolgáltatson, t. i. a mely *világos, jó égésű és aromatikus*.

A cigaretta-gyártáshoz mindenütt az e célra használt eredeti törökfajta dohányokhoz (macedóniai, hercegovinai stb.) keverékei olyan könnyebb, gyöngébb, világos-sárga színű, kellemes zamatu dohányokat alkalmaznak, amely feltételeknek a magyar kerti dohány minden tekintetben megfelelné. Ezekből a kerti dohá-

nyokból oly kitűnő cigaretta-anyagot produkálhatnánk, melyek rendszeresen összekeverve, nemcsak a legkedveltebb szivarkadohányt szolgáltatnák, hanem a finom külföldi dohányokhoz kitűnő keverékül lennének felhasználhatók; ez a finom illatával és kellemes zamatjával még a híres külföldi cigaretta dohányok élvezetőségét is bizonyára nagyban emelné. A kerti dohányok nagy mennyiségben való produkálásával és ezek minőségének fokozatos javításával nemcsak hazai gyártásunkban tehetnénk részben nélkülözhetővé a drága külföldi dohányokat, olyformán, hogy a cigaretta gyártásánál a magyar kerti dohányokat a jelenleginél sokkalta nagyobb mennyiségben alkalmazhatnánk, hanem a jövőben ezt a *speciális magyar cigaretta* dohányt, ezt a keresett fajt, külföldi kivitelünkénél is korlátlan mennyiségben értékesíthetnénk s ezzel a nemzeti közvagyonosodást igen jelentékeny mérvben emelhetnénk, de hogy mindezt elérhessük, szükséges a magyar kerti dohányt *nemesíteni*. Kellő szorgalommal és szaktudással emeljük a magyar cigaretta dohányok minőségét oly magas fokra, a mennyire csak lehetséges. A speciális magyar kerti Dohányokkal azt nyernénk, hogy prima keverő anyagunk lenne; s hogy a jövőben 60—80 százalék magyar cigarettadohány 40—20 százalék török vagy más tengerentuli dohánnyal keverve, olyan produktumot adna, hogy ez még a legkényesebb cigaretta innyencet is kielégítené.

Hazai dohánytermelésünk jövője attól függ, hogy képesek leszünk-e olyan kiváló jó minőségű dohányt produkálni, melylyel a külföldi dohánypiacot magunhoz köthetjük. Világos, hogy a megváltozott viszonyok következtében csakis a kvalitásos dohánytermelésnek van jövője és csakis ennek jegyében indulhatunk hódító utra, hogy a mostanig elért pozíciókat el ne veszítsük, hanem még újabb piacokat hódítsunk. Évről-évre mindnagyobb területek nyitnak meg a dohánytermelésnek, a konkurenciával minekünk is számolnunk kell és ezt csak úgy gyűrhetjük le, ha mindig jó produktumokkal fogunk rendelkezni. Legtöbb ideje, hogy ezen végtelen fontos kérdéssel behatóan foglalkozunk és összes erőnkkel oda hassunk, hogy dohánytermelésünk ügyét még idejében olyan irányban terelhessük, amíg nem késő. A tétovázásnak, a lavirozásnak hadd legyen egyszer vége, gyűjtsük erőnket és lépünk már egyszer a tetek mezejére.

Kadlik Károly.

Időszerű szakközlemény.

A dohány művelése és ápolása.

Értesülésünk szerint, e hó első felében, az ország több helyén elég gyakori volt az eső, mely nemcsak gátlólag hatott a palánták kiültetésére, miután sáros és ragadós földbe sohasem szabad palántát ültetni, hanem a mellett a készen álló dohányföldben a gyom is nagyon elharapódzott. Most azon kell lenni, ha az időjárás jóra fordul, az ültetést mihamarább bevégezzük. Ki kell tehát lesni-várni az alkalmas időt s ha a dohányföldünk nem tapadós, de azért eléggé nyirkos, akkor aztán teljes erővel siettetni kell az ültetést. Igaz, hogy most a kiültetés már csak előrehaladt időszakban történhetik, de remélhetőleg a nyirkos földben minden palánta meg fog fogamzani és megfelelő locsolás mellett gyorsan fog fejlődni.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy sok dohánytermelőnek van meg az a rossz szokása, hogy a foltozással az esős napokra várakozik. Ott tehát, ahol nem volt elegendő csapadék, nem kell várni az esőre, hanem idejében lássunk hozzá a foltozáshoz; szorgalmasan öntözni, lehetőleg este ültetni és öntözni kell, így biztosabb a megeredés és nem cserepesedik meg a föld a palánta körül.

A kiültetett palántát a féreg is sűrűen bántja, erre a leghathatósabb szer, ha ezeket felkeressük és megsemmisítjük. A gyomot sem szabad megtörni a dohányföldön egy percig sem, hanem pusztítani és kiirtani kell ezt minden körülmények közt.

Ha az ültetést, az esetleg itt-ott teljesítendő foltozással befejeztük, következik a dohány művelése és ápolása, mely többszöri kapálás, töltögetés, bugázás, anyatövek gondozásából áll.

Mihelyt azt látjuk, hogy a kiültetett palánták megfogamzottak, minél előbb hozzá kell látnunk, hogy az első, ugynevezett garaszoló vagy saraboló kapálást megkezdjük. Ezen sekélyen teljesítendő kapálással egyrészt a föld kiszáradását megakadályozzuk, másrészt a kikelésnek indult gyommagokat már zsenge korukban kiirthatjuk.

A gyom irtására vonatkozólag mindig kellő elővigyázatot tanusítsunk, mert ha a gyom egyszer már tulszárnyalta a fiatal palántát, akkor vége minden reményünknek, mert még a legszebben megfogamzott dohányt is tönkre teszi az idejében kinem irtott gyom, mert eltekintve egyéb s mástól a gyom vagy dudva ugyanazon táplálórészeket vonja el a földtől, melyre a dohánynak is szüksége van.

A kapálásnak célja a földet porhanyóvá tenni; ekként a föld állapota megváltozván, megakadályozzuk a földben levő viznek elpárolgását s dohányföldünk mindig az oly fontos nyirkosságot megtarthatja. A lágyban való kapálástól tartózkodjunk, mert ezzel megfosztjuk a talajt a porhanyósságtól, már pedig ennek hiányában jó dohánytermésre nem számíthatunk.

Hogy hányszor kapáljunk, azt számban megállapítani nem igen lehet. A praktikus amerikai azt tartja, hogy mindaddig kapálni kell a dohányt, amíg közte kártevés nélkül dolgozhatunk, illetve a míg a dohánylevelek egymást nem érik. Azt tartjuk szabálynak, hogy

a dohányföldünk soha kérges, összetömörödött, főleg gázos ne legyen. Bátran állíthatjuk, hogy mentül többet kapálunk, annál nagyobb termésre számíthatunk. Erre vonatkozólag példaképpen megemlíthetjük, hogy minálunk a dohány kísérleti-állomásokon tett kísérletek fényes bizonyítékát adták a többszörös kapálásnak, az elért eredményekkel igen megváltak elégedve az ottani intező körök. Hollandiában például nem ritkáság, hogy négyszer, sőt ötször is kapálnak az ottant termelők; persze kapáló gépekkel, (nálunk sajnos alig vannak használatban) melyek igen egyszerű szerkezetűek s a mellett nagy munkaképességet fejtenek ki. Önálunk is szállóigévé vált a régi közmondás: egy kapálás egy kenyér, öt kapálás öt kenyér, azaz minél többször kapálunk, annál bőségesebb dohánytermésre számíthatunk s lehet reményünk. A dolog fontosságánál fogva szükséges lenne, ha a mi dohánytermelőink is ezt megszivelnék és ezen irányban dolgoznának, mert nem lehet eléggé hangsúlyozni azt, hogy a dohány szép színe, finom szövete, jó struktúrája csakis a gyors fejlődés által érhető el, már pedig egy növény gyors fejlődését csak porhanyó és jól kapált földben találhatja meg.

Ugy a garaszoló, valamint a további, már mélyebben végzendő kapálásnál arra kell figyelni, hogy a kapálás alkalmával a dohánynövény közelében lévő föld alaposan megporhanyítassék. Olykor pedig szükséges, hogy a dohánytöve körüli földet kell kézzel apróra morzsolni, különösen kötöttebb talajon. ettől sem szabad visszariadnunk, hogy célunkat elérjük.

A dohánytermelőknek a kapálásnál arra kell ügyelniük, hogy a kapálás sima legyen, mert sokszor megtörténik, hogy a dohánymunkások a földet az átjáró soroktól kiemelve, a dohány tövéhez dobják, ez teljesen céltalan munka s haszontalan időfecsérlés.

Ha csak tehetjük, legcélszerűbb eső után kapálni, ha a talaj kissé megszikkadt és a kapálásra alkalmassá vált. Olyankor, amikor a föld ragadós, nedves és tapad a csizmához, kapálni nem szabad, mert minden további munkát csak elrontunk, sőt a gazokat újra betaposva azok befogamzását segítjük elő.

Az itt felhozott, többnyire apróságoknak látszó dolgokat ne kicsinyeljék dohánytermelő gazdáink, ismételjük, hogy éppen a csekélységnek látszó dolgok figyelembe vétele eredményezi a dohánytermés sikerét.

Termelés.

Hogyan védekezzünk rovarpusztítások ellen? Egy igen egyszerű és a külföldön alkalmazni szokott védekezési módról számolhatunk be, melynek hasznosságáról magunk is meggyőződünk: a dohányültetvény sorai közé frissen kaszált lucernát és lóherét kell szórni, amelyet *schweinfurter zöld porával* hintsünk be, vagy pedig *thanatin* oldattal is belocsolhatunk. Az így elkészített lóherét vagy lucernát kisebb csomagokban a sorok között elszórjuk. A rovar idegyülük és a méregtől nagy részben elpusztul, de belekvártélyozásra is nagyon szívesen veszi és belebukál. Ezért ezeket a kis csomagokat minden reggel meg kell vizsgálni és a talált rovarokkal együtt megsemmisíteni. Óvatosság minden esetre ajánlatos, nehogy a méreg valamely háziállatban kárt tegyen. Ezt a dolgot mindaddig gyakoroljuk, amíg csak rovar észlelünk. Ahol közel esik a dohányföld a tanyákhoz, ott az apró jószággal is pusztíthatjuk a rovar. Végül igen jó szernek bizonyult, trágyalével hígított petroleum alkalmazása. Ezen hígított folyadékot a palánta töve közelébe kell önteni s akkor oda sem pajor, sem más rovar nem fog közeledni.

Helytelen kapálás a dohányföldeken. Egyes dohánytermelőknek megvan ama rossz szokásuk, hogy a dohányföldet a szőlőéhez hasonlólag, *bogárhátra* kapálják, ez pedig igen helytelen eljárás. Helytelen pedig azért, mert a földnek domborura tétele által nagyobb lesz a föld felülete, a föld nedvessége pedig ennek következtében gyorsabban elpárologván, ekként, főleg szárazsággal küzködő éghajlatunk alatt a növényzet gyökérzete a kiszáradás szinte bizonyos veszedelmének lesz kitéve.

A pénzügyminiszter és a dohánybevéltési árak emelése. Az OMGE-nek egy nagyobb küldöttsége jelent meg ma a képviselőházban Teleszky János pénzügyminiszternél gr. Desewffy Aurél vezetése alatt. A küldöttség előadta, hogy a magas munkabérek és a dohánybevéltési árak mellett a gazdára nézve a dohánytermelés nem fizeti ki magát, úgy, hogy már sokan be is szüntették a dohánytermelést. Teleszky pénzügyminiszter kijelentette, hogy maga is belátja, hogy a munkabérek rohamos emelkedése nehézzé teszi a gazda helyzetét s bár a bevéltési árakat nem tartja túl alacsonynak, mégis tanulmányozni fogja a kérdést és igyekezni fog a bajon segíteni.

Őreik Boszniából. Mint Sarajevóból jelentik nekünk, a tavaszi munkálatok egész Boszniában és Hercegovinában a dohányföldeken serényen folynak. Hercegovinában a legtöbb helyen a kiültetést már bevégezték, kivéve Konjica és Ljubuski egyes vidékein, ahol a kedvezőtlen időjárás következtében elkéstek a munkálatokkal. Fócsán szintén már befejezték a kiültetést, míg ellenben a Prozor, Bihács és Brocskára csak most vette kezdetét a kiültetés. Az utóbbi helyeken csak tavaly kezdték meg a dohánytermelést s az ottani gazdák még küzdenek a kezdet nehézségeivel, főleg a palántanevelés körül mutatkoztak kisebb-nagyobb bajok. Remélhetőleg ezen a vidéken is nemsokára virágzásnak fog indulni a dohánytermelés, mert a tavalyi eredmények elég biztatók voltak arra, nemcsak a Posavinában, hanem Bosznia észak-nyugati részén is a dohánytermelést meghonosítani. Az időjárás mindaddig igen kedvező volt s így nagy a remény, hogy az ideai dohánytermés sikerültebb lesz, mint a tavalyi.

Ültetés utáni öntözés. Ha az ültetés után eső nem lenne, akkor a palántákat okvetlenül öntözni kell. Ezt, még ha áldozattal és nagyobb fáradsággal járna is, nem szabad elmulasztani és elhanyagolni, mert a hígított trágyalével és nitrogén tartalmu műtrágya keverékkel való öntözés a palántákat nemcsak gyorsan fejleszti, hanem a dohánytermésnek úgy minőségére, mint mennyiségére nézve is igen nagy befolyással van, mert ha a dohánypalánta a kiültetés után csak vegetál és gyorsan nem fejlődik: akkor bizony abból sohasem lesz se jó, se sok dohány.

Védekezés a késői fagy ellen. Ha előreláthatólag dérré vagy fagyra lenne kilátás, akkor az ültetvény szélén, amerről a szél fúj, dudvából, tőzgeből vagy kátrányból, aminek nagy füstje van, tüzet kell rakni, hogy minél sűrűbb füst terjedjen szét az egész dohányföld felett, a füst aztán nem engedi, hogy a dér, vagy a fagy megcsipje a palántát. Célszerű még, hogy ha késői fagyoktól lehet tartani, a kiültetett palántákat holmi nagylevelű lapu, torma vagy gyomlevelekkel, esetleg falomballal betakarni, ami nem valami nagy munka, mert két gyerek egy nap alatt egy hold földet játszva betakarhat.

Nitrogén-trágyázási kísérletek a cukorrépánál. Ugy régebben, mint az újabb időben sokat foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy a cukorrépa minőségét mi befolyásolja jobban: a talaj-e vagy a trágyázás, továbbá, hogy milyen befolyása van a répa minőségére a talaj összetételének és a trágyázásnak, főleg, hogy nitrogén-trágyázás mennyire befolyásolja a répa minőségét. Érdekes kísérleteket végzett erre vonatkozólag a magyaróvári országos magyar királyi növénytermelési kísérleti állomás. Az eredményt a következőkben ismertetik: A nitrogén és humuskszegény homoktalajon a növekedő mennyiségű nitrogén-trágya lényegesen növelte a répa termését és pedig a levéltermést sokkal nagyobb mértékben, mint a gyökértermést. A nitrogén-trágya növekedésével a répa cukortartalma fokozatosan növekedett és használata a tisztasági hányadost, a száraz anyagot és a nem-cukor száraz anyagot nem befolyásolta. A nitrogén-trágyaadag növekedésével a répa oldható és összes nitrogéntartalma is növekedett.

A sűrű ültetés fontossága. A sűrű ültetésnek az a nagy előnye, hogy ha az egyenlő nagyságu, jógyökerű palántával beültetjük a földet, hogy a bekövetkezni szokott sovány, szeles, időjárást könnyebben tudják azután elviselni és folyton gyarapodnak, nem vénülnek és nem satnyulnak el. Tapasztalatból tudjuk, hogy még a legszárazabb időjárásokra is, azon termelők, akik a sűrű ültetést alkalmazták, fényes eredményeket értek el. Voltak esetek, ahol egyes dohánytermelők tíz mászán felül termeltek dohányt — dacára a kánikulai melegnek — s ezt mind a sűrű ültetésnek köszönhetik. De nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is a legkitünőbb dohányra szert tettek.

A másik előnye a sűrű ültetésnek, hogy a dohányban nincs annyi szakadozott levél, amennyiben a levelek közép nagyságúak, nincsenek annyira a szélnek kitéve, vékonyabb és finomabb strukturájuk következtében elasztikusak, hajlékonyabbak és nem törnek. A sűrűn ültetett dohányok könnyebben és egyformán érnek ek különösen nagy előnyük, hogy leveleik majdnem egyforma közép nagyságúak, finomak, jobban égnek, szóval csatláthatatlanul értékesebbek.

A dohánykertészek ugyan nem nagy barátai a sűrű ültetésnek és mindig kifogásokkal élnek, mert több levelet kell törni, több tőkét kapálni, több levelet fűzni és csomózni, de nem gondolják meg, hogy ezáltal több és jobb dohányt termelhetnek és így magasabb bevéltési árt kaphatnak a szokottnál.

A dohány és pótlékai Németországban. Ismeretes, hogy Németországban a dohánypótlék alkalmazása nagy szerepet játszik a dohánygyártásban. Így eltekintve attól, hogy igen sok kisebbszerű német gyárban nagymennyiségű répa és vadgesztenye levelet kevernek a dohány közé; az alábbi kimutatásban csak azokat az ingredienciákat soroljuk fel, melyeket a legtöbb gyár használni szokott. Tavaly közel száz gyárban, nyolcszáz métermázsa cseresznyelevellet dolgoztak fel. A dohány illatosítására nyolcvan gyár négyszáz mázsa vaniliát, a burnótgyártáshoz harminc gyár hatszáz mázsa violagyökeret és közel egyezer mázsa rózsát használtak fel. Tehát mindössze majdnem háromezer métermázsa különféle dohánypótlékoit dolgoztak fel a német dohánygyárak.

Bolgár dohánytermelés. Szófiai tudósítónk írja, hogy egész Bulgáriában és Ruméliában az ideai dohánykiültetés késést szenvedett, főoka ennek, hogy az ideai tavaszi kedvezőtlen időjárás megakasztotta a munkálatokat, a korai kiültetés körül. Rendes körülmények között ezen munkálatok már május elején befejezést nyernek, míg ellenben az idén csak most foghatnak hozzá az ottani dohánytermelők palántáikat kiültetni. Remélhetőleg ezen késést majd egy kedvezőbb időjárás némileg pótolni fogja és az ideai termés ismét oly kedvező lesz, mint a múlt évi.

Tavaszi munkálatok Szerbiában. Belgrádi levelezőnknek ntézett soraiból vesszük, hogy egész Szerbiában a dohány körüli munkálatok javában folynak. Nis vidékén a kiültetés nyert. Tsupria és Paratsin vidékén a rovarok és élőkárt tettek a meleg- és hidegágakban és így a kiültetést szenvedett. Tetőzi a bajt, hogy az ottani termelőknek nincs elegendő palántájuk, hogy a bajt némileg orvosolják, ennek folytán az idejű termés ezen a vidéken igen kérdésessé vált. Vranja és Nis vidékén Baíra és Ayasuluk dohánymaggal kísérleteznek már egy-két éve. Az eddig elért eredmények bizonyítják, hogy nagyon is érdemes volt török dohányokkal próbálkozni, mert az ott termelt dohányanyag nemcsak hogy kitűnő és jó volt, hanem a Macedóniaival teljesen azonos produktumot adott. Hogy ezen Szerbiában termelt török dohányok milyen jók, bizonyítékul szolgál a külföldnek nagy érdeklődése ezen dohányok iránt. Szerbia ma már nemcsak Németországba, hanem Egyiptom és Olaszországba is exportálja kitűnő dohányait.

Kereskedelem.

Külföldről behozott dohánygyártmányok forgalma 1910-ben.

Sorszám	Gyártmányok	Beszer- reztetett Klgr.	Beszer- zési költségek		Szállítási és egyéb		Összesen		Atlagár 100 kg.-ként a dohány- gyárnál	
			K	f	K	f	K	f		
1	Havanna szivarok (359325 drb)	2255	120699	67	2893	30	123592	97	5480	84
2	Manila szivarok (19925 drb)	195	5860	76	34	52	5895	28	3023	22
3	Mexikói szivarok (388281 db)	2962	69580	76	1251	12	70831	88	2631	19
4	Egyiptomi szivarkák (27531750 db)	30479	966406	02	4675	35	971081	37	3186	07
5	Török szivarkák (3280000 db)	3294	86698	73	2420	78	99119	51	2705	51
6	Angol pipadohány (3732 szelence)	426	1996	22	281	52	2277	74	534	68
	Összesen:	39341	1251242	16	11556	59	1262798	75	3210	13

Szivarok és szivarkák összesítése darabokban.

Szivarok:		Szivarkák:	
Havanna	359325 db	Egyiptomi	27531750 db
Manila	19925 db	Török	3280000 db
Mexicói	388281 db	Összesen	30811750 db
Összesen	767531 db		

Ezen statisztikai adatokat végignévezve, szemünkbe ötlök, hogy az egyiptomi cigarettáknak az importja még mindig nagy összeget mutat fel. Közel 28 millió darab

szivarkáért majdnem egy millió koronát fizettünk Egyiptomnak, azaz egy darab cigarettának beszerzési ára 3,6 fillért tett ki. A török szivarkák behozatala 3 millió darabbal, viszonyítva az egyiptomihoz nem mondható magasnak, a beszerzési ára is csak 90 ezer koronát tett ki.

Ezen számadatokból világosan láthatjuk, hogy dohányügyünk mily szükségét érzi annak, hogy a kerti, azaz a cigaretta dohányok termesztését hazánkban forszírozzuk. Világos, hogy Magyarországon a levantei dohányokkal azonos anyagot nem fogunk előállítani, de erről sincs szó, fő, hogy oda törekedjünk, hogy olyan kiváló magyar szivarka dohányt produkáljunk, amely 30-40% tengerentuli dohánnyal keverve, még a legkényesebb cigarettázót is kielégítse. Erre vonatkozólag lapunk mai számában bővebben foglalkozunk ezen felette fontos kérdéssel. Az amerikai szivarok import nem mutat magasabb összeget. A dohányjövédéknek azon intenciója, hogy a külföldi gyártmányok behozatalát évről-évre megszorítsa s inkább a külföldről behozott dohányleveleket dolgoztatja föl hazai dohánygyárainkban, csak dicséretet érdemel, mert ezán üdvös rendelkezésével nemcsak a kir. kincstárnak, hanem a dohányos közönségnek is hasznára lesz s a közönség jó és olcsó gyártmányhoz jut.

Nikotinmentes dohány. A francia dohányjövédék érdekes kísérletet kockáztatott meg a minap. Nikotinmentes dohánnyt bocsátott ki próbaképpen „Caporal doux“ jelzésű kis csomagokban. A nikotinmentes dohány negyven százalékyi francia dohány keveréke. A dohányleveleket előzőleg gondosan megmossák, amivel eltávolították belőlük a nikotin tulnyomó részét. A forgalomban szereplő közönséges dohánynak négy százalék a nikotintartalma, az új dohányban alig egy százalék a nikotin. Az államnak az a szándéka, hogy nagy mennyiségben gyártja majd az új dohányfajtát, ha a próba beválik.

Szt. Domingó szigetén a spanyolok uralma alatt jelentékeny dohánytermelés volt, úgy, hogy a dohány a lakosság jövedelmi forrását képezte. Amióta azonban az Egyesült államoké a sziget, a dohánytermelés mind jelentéktelenebb lesz. Ennek oka nem az árak csökkenésében keresendő, hanem a szigeten uralkodó anarhikus állapotban rejlik. Néhány év alatt a kivitel évi egy millió kilogrammról, egy negyed millió kilogrammra csökkent.

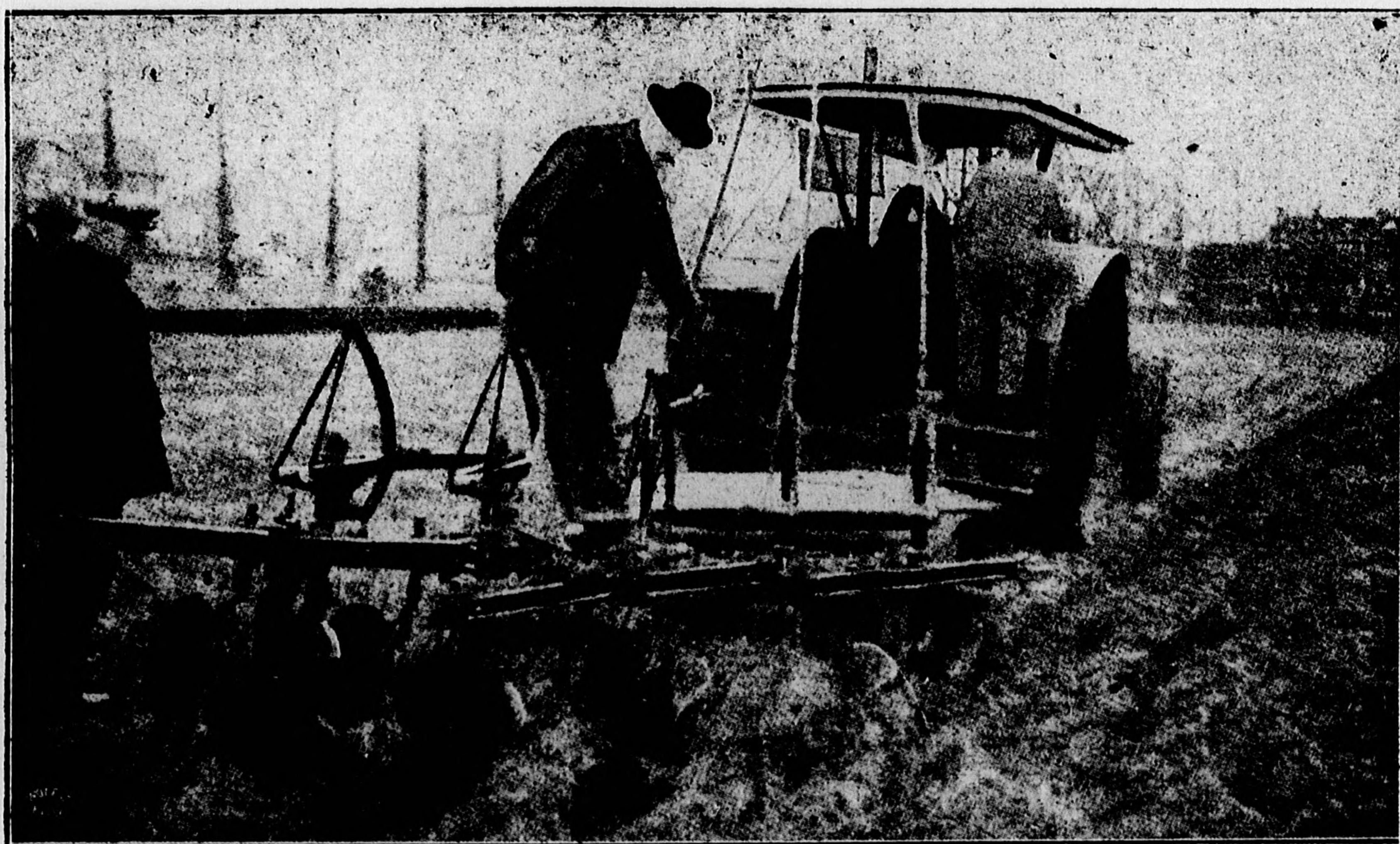
Különféle.

¶ nők. ¶ cigaretta és ¶amerika. Nagyon kellemetlen kalandja volt Baltimoreban Bakhmetiev asszonynak

Észak-Amerika orosz nagykövete feleségének és Vassiliew asszonynak, az amerikai orosz tengerészeti attasé nejének, akik több orosz hölgy és ur társaságában kirándultak Baltimoreba, hogy az ottani orosz ortodox templomban részt vegyenek a husvét előtti istentiszteleten. Ebéd után, a „Hotel Belvedere“ éttermében a hölgyek, hazai szokás szerint a feketekávénál nyugodtan rágyújtottak egy cigarettára. A resturánt többi vendége között nagy feltűnést keltett ez az esemény s hamarosan értesítették róla a szálloda igazgatóját is, aki könyörögve, kétségbeesetten jött le a társasághoz és majdnem sirva kérte meg őket, hogy dobják el a cigarettát, mert különben minden jó társaságbeli ember bojkotálni fogja az éttermet s azonkívül a rendőrség is megbünteti majd. Természetesen a hölgyeket

nagyon kellemetlenül érintette ez a felszólítás, de szó nélkül eldobták a szivarkájukat, fizettek és eltávoztak. Az eset különben nagy feltűnést keltett s a lapok egész Amerikában szellőztették a baltimorieak eljárását és immár talán tizedszer tárgyalták azt a kérdést, hogy vajjon tényleg illetlen-e, vagy mint a rendőri szabályzatok mondják: obscén-e, ha hölgyek dohányoznak.

Eduard király, mint dohányos. Ismeretes, hogy az eihunyt Angol király mint kiváló dohányszakértő igen nagy hírnévnek örvendett. Ez előtt öt esztendővel egy nevyorki cégnél ötszáz darab szivart rendelt, a melyek még drágábbak voltak, mint azaz ezer darab szivar, a melyeket halála előtt hozatott Amerikából és a melyek tizenötezer márkájába kerültek. Az ötszáz szivart Havannából közvetlenül Angolországba küldték,

Amerikai 25 lóerejű motoros eke, amely 72 perc alatt felszánt egy hektár szántóföldet.

ugy, hogy a husvéti ünnepekre megérkezzenek; a küldemény nyolcezer márkába került, úgy, hogy a szivar darabjának tizenhat márka volt az ára. Egy amerikai gyáros erről az árról a következőleg nyilatkozott: „Az ár egyáltalában nem magas, ha tekintetbe vesszük a gyáros óriási költségeit. Ha Eduard király ezer darab szivarért tizenötezer koronát fizetett is, a gyáros mégis nagyon keveset nyert ezen az üzleten. Mert hiszen a gyáros is királyi módon akarja kiszolgálni királyi vendőjét és erre nem kiméli a költséget. A szivarok nyolc ujjnyi hosszúak és közepük felé vastagságuk egy ujjnyi volt. A szivarok a legfinomabb *Vuelta Abajo* dohányból készültek és természetes, hogy ennek is csak válogatott, legszebb leveleit használták fel erre a célra. Minden egyes levél két szakértő kezén ment keresztül,

akik nagy gondossággal vizsgálták meg az ezerszámra menő leveleket, hogy minőségük, színük, formájuk teljesen megfelel-e és hogy nincs-e vastag bordájuk.“ Mindennapi használatra Eduard király a cigarettát jobban szerette, a melyekből naponként igen nagy mennyiséget fogyasztott el.

Az indiánok és a dohány. A kihalófélben levő rézbőrű nemzet fiai ősidőktől kezdve nagy dohányosok voltak. A dohányzást tulajdonképpen nekik köszönhetjük. Azonban nem jó és nem finom dohányokat szívtak, mert kezelését nem ismerték. Az összes törzsek között: az apasok, kománcsok, ozágok, ogealák, tuszkarórák, paunik, szenekák és ponkák a legdohányosabbak, míg a kánya, vér, algonkin, poebló, yúma és kutya-indiánok törzsei antinikotinisták. A legkedveltebb dohányuk az úgynevezett „Kinik-kinik“, amit maguk természetesen és vad kender szárított leveleivel kevernek. Az egyes indián-rezervációkon megpróbálkoztak rendszeres dohánytermeléssel s a kezdet sikerrel kecsegtet.

A nagy fubákos. Savoiai Jenő herceg, a híres tő-

rökverő, nagy szenvedélyvel hódolt a burnótnak. Mindkét kabátja-zsebe állandóan tömve volt a legfinomabb spanyol burnóttal s a nagy hadvezér még a csata le-
vében is sokszor zsebébe nyult s gyorsan tubákolt.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai lapunkban foglalt „*Szol*“, „*Horvath*“ és „*Mercur*“ ismert fővárosi cégek hirdetéseit. Rendeléseknél tessék lapunkra kivatkozni.

A legerősebb dohányos férfi és nő. Az északamerikai Buffalo városában él egy öreg, hetvenötéves farmer: John Clinton, aki naponta harminc szivart, ötvenhét cigarettát és hét pipa dohányt szív el. No de mellékesen megjegyezve: közben tubákol is, sőt néha-napján husz deka dohányt is megrág, vagyis bagózik.

A mexicói Tehuantepec-ben él egy hölgy: Donna Maria de Szalado, aki naponta százkilencvenhárom cigarettát szív el.

Csak az a vigasztaló, hogy mindkét hír amerikai lapban jelent meg.

Dohányzó királyok. A jelenlegi európai uralkodók majdnem mind szenvedélyes dohányzók. *Ferencz József* magas kora dacára is naponként elszívja az ő jó szivarját. Az igaz, az erős virginiaát már nem engedi a szigorú udvari orvos, gyengébb fajtával kell beérnie. *Vilmos császár* erős dohányos volt, az utóbbi időben az orvosai nem igen engedik meg a dohányzást és így habár nagyon szép pipagyűjteménye van, csak néha gzujt rá egy szivarkára és azt is csak félig szívja el. *Viktor Emánuel* gyenge dohányos, naponként csak két szivart szív el. A mostani *Angol király* már távolról sem olyan nagy guarmand, mint atyja *VII. Eduard*, gyöngé havannai szivarokat szív és egy pár egyiptomi szivarkát. *A Belga király* úgy mint *II. Lipót* jobban a szivart szereti; elszív mindennap vagy egy tucatot. *A cár* körülbelül harminc szivarkát szív el naponként és *III. Alfonz* is a cigarettát szereti a legjobban, amelyet aranyba foglalt borostyán-szipkából szív.

A cigarettagyártás. Ezen a címen dr. Bormann Kurt Lipsében egy igen értékes kis könyvet írt, tele jó illusztrációkkal.

A munka alapos készütség tanujelét adja s az olvasót a cigarettagyártás titkaiba beavatja.

Statisztikai adatok is jók, azonban csak Németországra vonatkoznak.

Új farmok. *II. Vilmos*, a németek nagy és zseniális császára mindenben példát mutat német népének. Most is két hatalmas farmot (ültetvényt) létesített Német-Nyugat-Afrikában, ahol mintagazdaságokban fogják a népet a földmiveléshez szoktatni. Az egyik farmon dohányt is fognak termelni.

Az elhunyt dán király. A dán nemzet gyászában minden nép osztozik. Tragikus halála idegen földön, fölkelte a részvétet.

Igaz szívvél s egyszerű, őszinte érzésekkel gyá-

szolja Dánia népe tegnap elhunyt uralkodóját. Frigyes király demokratikus egyénisége, modern gondolkodása és szívjósága közel fért minden dán polgár lelkéhez s még a szocialisták is elismerik, hogy Dánia gyásza nem konzencionális formáság, hanem mélyen átértett fájdalom. Koppenhága városa és a kikötő tele van félárbocra bocsátott zászlókkal s a tegnapi napon a harangok órák hosszat zúgtak. A részvét az egész világon impozáns mértékben nyilatkozik meg; koronás fők és idegen világrészeken élő egyszerű dán munkások sietnek kifejezni a veszteséget, melyet az elhunyt jó király halálán éreznek.

A dohánykulturának is nagy barátja volt Frigyes király s alatta emelkedett Dánia dohánytermese. Még a dán Antilla-szigeteken is létesítettek dohányültetvényeket s ebben az elhunyt uralkodónak szinte része volt.

Fia, az új király: *X. Keresztély*, szintén barátja s hive a dohánykulturának s maga is erős dohányos.

Egyiptom és a dohány. Mint szakkörök jelentéseiből tudjuk, Egyiptomban kitünően beválna a dohánytermelés, szintugy fönt a Sudánban. Azonban Anglia fiskális szempontból megtiltotta a dohánytermesztést s így a nép elesik egy nagy és biztos jövedelemtől.

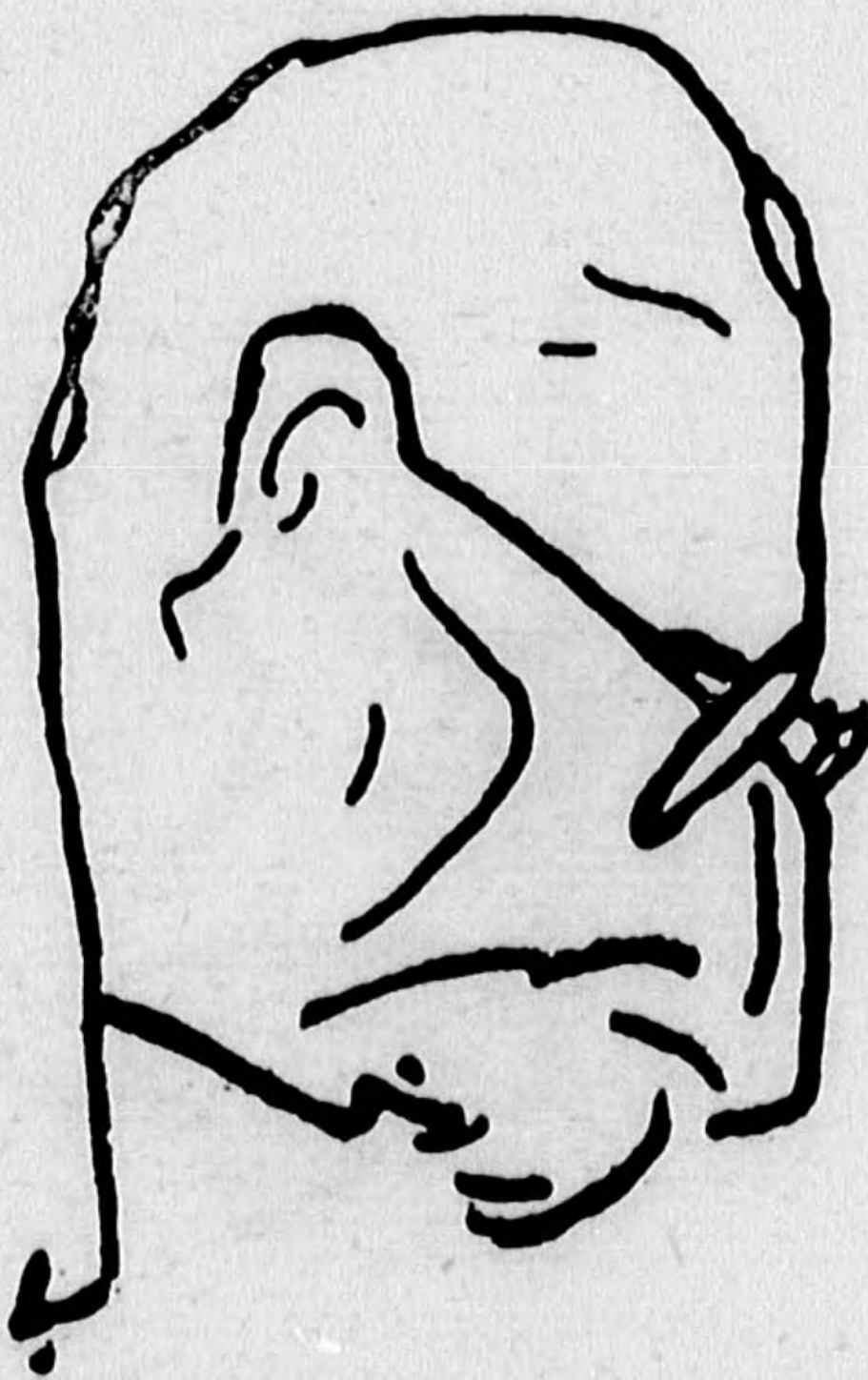
Vegyesek.

Kinevezések. A m. kir. dohányjövedéki központj igazgató *Stepán Aladár* budapest-erzsébetvárosi, *Suhajda János* pozsonyi, *Simcsó Béla* budapest-erzsébetvárosi dohányjövedéki tiszteket jelen állomáshelyükön a IX. fizetési osztályba dohánygyári gyártási osztályvezetőkké, *Paczona Elek* budapest-erzsébetvárosi és *Ehmayer Richárd* budapest-lágymányosi dohányjövedéki tiszteket jelen állomáshelyükön a IX. fizetési osztályba dohánygyári szertárkezelőkké, *Körössy Pál* vásárosnaményi, *Sztarek Dezső* és *Koncz Sándor* békéscsabai dohányjövedéki tiszteket jelen állomáshelyükön a IX. fizetési osztályba dohánybevéltő hivatali kezelőkké, *Sugár Sándor* pécsi, *Sepich Farkas* Santo fiúmei, *Thuránszky Károly* tiszaroffi, *Drippey Béla* és *Dedinszky Elemér* budapest-lágymányosi, *Fabián Imre* pápai, *Baghy Károly* kisvárdai és dr. *Andriská Emil* budapest-lágymányosi dohányjövedéki segédtiszteket jelen állomáshelyükön a X. fizetési osztályba dohányjövedéki tisztekké, *Nagy Gyula* szegedi, *Csépány Béla* munkácsi, *Bertha János* nagykállói, *Merreider Béla* miskolci segélydijas dohányjövedéki gyakornokokat jelen állomáshelyükön, ifjabb *Skultéty János* szegedi segélydijas dohányjövedéki gyakornokot a pozsonyi dohánygyári igazgatósághoz, *Bogyó Géza* budapesti segélydijas dohányjövedéki gyakornokot jelen állomáshelyén, *Baloghy István* cs.

és kir. hadnagyot a kápolnai dohánybeváltó hivatalhoz, Fink József temesvári és Heves Dezső zenggi segéd-tiszti teendőkkel megbízott dohánygyári gyártási ügyel-
 löket a pécsi, illetőleg a debreceni dohánygyári igaz-
 gatósághoz a XI. fizetési osztályba dohányjövedéki
 segédtisztakké, végül Szlovacsek Dezső mezőkövesdi,
 Király Dezső egri, Glósz Károly pozsonyi, Szabó Béla
 budapest-lágymányosi, ifjabb Radinszky László buda-
 pest-óbudai, Majos Sándor debreceni, Zsarnay István
 kassai és Fésüs Zoltán munkácsi díjtalan dohányjöve-
 déki gyakornokokat jelen állomáshelyükön ideiglenes
 minőségű segélydíjas dohányjövedéki gyakornokokká,
 Matusz István taktaszadai lakos a miskolci dohány-
 beváltó hivatalhoz, ifjabb Inczedy Lajos nyiregyházi
 lakos a nyiregyházi dohánybeváltó felügyelőséghez,
 Szentpétery Ferenc tiszadai lakost a nyiregyházi do-
 hánybeváltó hivatalhoz, Vigh Barna nyirbátori lakost a
 nyirbátori dohánybeváltó hivatalhoz, Faludy Dezső csa-
 nádapácai lakost a békéscsabai dohánybeváltó hivatal-
 hoz, Lipp Lipót Zoltán szegedi lakost a szegedi do-
 hánybeváltó hivatalhoz és Murádi Árpád János soborsini
 lakost az aradi dohánybeváltó hivatalhoz, továbbá
 Kanyó Pál szegedi lakost a szegedi és ifjabb André
 László budapesti lakost a budapest-lágymányosi do-
 hánygyári igazgatósághoz ideiglenes minőségű díjtalan
 dohányjövedéki gyakornokokká nevezte ki.

Kinos kérdés.

- Mi az, amikor egy szivarvég kialszik?
- ?
- A szivar bagonizál.

**Dr. Teleszky János pénzügyminiszter zentai prog-
 rammbeszéde.** A pénzügyminiszter Zentán program-
 beszédet mondott, amelyben eltekint a politikától, bő-
 ven kifejtette pénzügyi és gazdasági nézeteit.

Nemgyőzte eléggé hangsúlyozni a „több“-termelés
 fontosságát, amit mi is hirdetünk. Okszerű gazdálko-

dással kell a termelést fokozni s az eredmény minden-
 kit ki fog elégiteni. Ez különösen a dohánygazdaságra
 vonatkozik. Jó lesz a gazdáknak a miniszter szavait
 megfogadni.

Az időjárásról. Teljesen abnormális időjárás van
 a mérsékelt égöv alatt. A tavaszokat és az őszt csak
 hirtől ismerjük. Most tél és nyár váltakozik egymással.

Még május tizedikén a legtöbb helyen tűtettek s
 ime két nap mulva forró nyári kánikula ütött be. A
 hőség sok helyen oly nagy, hogy a legforróbb nyári
 napokat is megszégyeníti. Milyen lesz a hatása a me-
 zőgazdaságra, azt ma még nem lehet tudni.

Szerkesztői üzenetek.

N. S. Kaposvár. A kénsavas kálit a „Hungaria“
 műtrágyagyárnál kaphatja.

K. L. Kopár. Örömkre szolgál, hogy az ültetés
 oly sikeresen halad és hogy a magnevelésre oly nagy
 gondot kíván fordítani, továbbá, hogy a sűrű ültetést
 igénybe veszi. Előre hisszük, hogy dohánya most abban
 a kitünő, új gyeptrésben sikerülni fog.

Kis Ferenc Berek. Aszatolni legjobban egy élesre
 fent késsel lehet, melynek meghegyesített vége egy pál-
 cába van beverve. Ezen szerszámot minden gazda is-
 meri, aki tavasszal árpa vagy zabvetésből az aszatot
 gyorlaltatta. A kapálás előtt ezzel a szerszámmal kell
 a gyomot irtani; a rendes időjárás bekövetkeztével
 azután már könnyebben és olcsóbban lehet a kapálási
 munkát végezni.

Érdeklődő. Debrecenben van kertészképző és do-
 hánytiszti tanfolyam, de sajnós, nem igen frekventálják.
 A magyar ember mindent a régi megszokott módon
 szeret tenni, irtózik az újításoktól. Ezt különösen a do-
 hánykulturánál látjuk. Kertészképzőre a délvidéken és
 a dunántul is szükség lenne, sőt a felvidéket sem kel-
 lene kihagyni. Többi kérdéseire máskor felelünk.

H. K. Kenderes. Zsineget nemcsak kenderből, de
 jutából is készítenek. Majd ha a próbák előttünk lesz-
 nek s a kísérletek másutt is beváltak, akkor cikkben
 számolunk be.

Werner Géza igazgató, Budapest. A próbákat
 megkaptuk, annak idején fölhasználjuk és a szakvéle-
 ményeket eljuttatjuk.

A kiadóhivatal üzenetei.

Milch Gyula, Abony. Előfizetését köszönettel
 nyugtázzuk.

Róth Miklós Németség. Fogadja előre köszö-
 nünket szives pártfogásáért. Az előfizetés folyó év vé-
 géig rendben van.

Egyes előfizetők még mindig hátralékban vannak.
 Kérjük saját érdekükben a rendezést.

Hirdetőinket figyelmeztetjük, hogy hirdetések föl-
 vételére egyelőre csak a kiadóhivatal jogosult.

B. V. Árac. Megjött. Rendben van.